

Paragraaf Financiering

01 juni 2023

Algemene ontwikkelingen

De paragraaf Financiering geeft aan op welke manier er uitvoering wordt gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Bij een hoog renterisico zijn de gevolgen van een stijgende rente groot voor de financiële resultaten in een bepaald jaar. Daarnaast zijn er risico's op kredieten, liquiditeiten en koersen.

Financieringsbeleid

De beleidsdoelstelling van het Financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren kan als volgt worden omschreven: De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en met inachtnaam van het beperken van risico's. De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de totale begroting. Voor 2022 betekende dit dat de gemeente Gooise Meren haar financiële huishouding voor maximaal € 12,2 mln. met kort geld mocht financieren. Wanneer de gemeente de kasgeldlimiet in drie aaneengesloten kwartalen overschrijdt, moet een plan ter goedkeuring aan de toezichthouder worden voorgelegd waarin staat hoe en binnen welke termijn de overschrijding ongedaan wordt gemaakt. In 2022 heeft de gemeente de kasgeldlimiet geen enkel kwartaal overschreden.

Kasgeldlimiet (bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1	Omvang vlottende schuld	7.373	343	2.651	3.449
2	Omvang vlottende middelen	4.642	6.780	3.350	3.719
3	Totaal gemiddelde netto vlottende schuld (1-2)	2.731	-6.437	-699	-271
4	Toegestane kasgeldlimiet	12.207	12.207	12.207	12.207
5	Ruimte onder de kasgeldlimiet (4-3)	9.476	18.644	12.906	12.478

Deze ruimte wordt zoveel mogelijk benut, omdat bij een normale rentestructuur kortlopende geldleningen goedkoper zijn dan langlopende geldleningen of de roodstand faciliteit bij onze huisbankier. Aangezien de rente voor kort geld verwaarloosbaar is geweest, is er voor gekozen om tussentijdse liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG tegen een tarief van 0,0%.

Renterisico's

Eén van de hoofddoelen bij de financieringsfunctie is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met behulp van het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continu geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico.

Schatkistbankieren

Door de Wet verplicht schatkistbankieren zijn deze mogelijkheden echter aanzienlijk ingeperkt. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen. De drempel voor het verplicht schatkistbankieren bedraagt 2% van het begrotingstotaal op 1 januari (2022: € 2,872 mln.). Het overzicht Drempelbedrag schatkistbankieren (onderdeel 4.3.2 van de toelichting op de balans) laat zien dat we in 2022 de drempelbedragen niet hebben overschreden.

Renterisiconorm

In de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) is door het Rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar mag niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal van dat jaar. Uit onderstaande berekening komt naar voren dat de gemeente Gooise Meren in 2022 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
1	Renteherzieningen	0	0
2	Aflossingen	7.543	9.228
3	Renterisico (1 + 2)	7.543	9.228
4	Renterisiconorm (4a x 4b/100)	28.722	28.722
4a	Begrotingstotaal	143.610	143.610
4b	Percentage	20%	20%
5	Ruimte onder renterisiconorm (4 - 3)	21.179	19.494

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Gooise Meren heeft ultimo 2022 in totaal voor ruim € 36,5 miljoen aan verstrekte leningen uitstaan.

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen.

In de oorspronkelijke begroting voor 2022 werd een aanvullende financieringsbehoefte verwacht van € 10,0 miljoen. Uiteindelijk is in 2022 in totaal € 31,9 miljoen aan langlopende financiering aangetrokken. Dit is meer dan geraamd, maar hierin is ook een bedrag van circa € 10,5 miljoen begrepen dat in 2021 nog gefinancierd was met kort geld. (In 2021 is ruim € 26 miljoen minder langlopende financiering aangetrokken dan geraamd.) De externe kapitaal financiering bedroeg eind 2022 € 148,5 miljoen. Eind 2021 bedroeg de omvang van de lange financiering € 125,9 miljoen.

Omdat in 2022 meer externe financiering is aangetrokken dan dat er is afgelost op de huidige leningenportefeuille is het totaal aan externe financiering per saldo toegenomen.

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille voor begrotingsjaar 2022 weergegeven.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)

Omschrijving	Begroting 2022	Gemiddelde rente	Jaarrekening 2022	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2022	133.640	2,04%	125.884	1,78%
Nieuwe leningen	10.600	0,50%	31.929	1,34%
Reguliere aflossingen	7.543		9.228	
Vervroegde aflossingen	0		0	
Stand per 31 december 2022	136.697	1,80%	148.585	1,67%

Renteresultaat

Renteberekening	Begroting 2022		Rekening 2022	
Externe rentelasten over korte en lange financiering	2.409		2.314	
Externe rentebaten	-		-	
<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>		2.409		2.314
Rente door te berekenen aan grondexploitaties	75		110	
Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakvelden	-		-	
<i>Totaal rente grondexploitaties en taakvelden</i>		75		110

Saldo door te rekenen externe rente		2.334		2.204
Rente over eigen vermogen	779		932	
Rente over contante waarde voorzieningen	-		-	
<i>Totaal rente eigen vermogen en voorzieningen</i>		779		932
De aan taakvelden toe te rekenen rente	1,56%	3.113	1,46%	3.136
Aan taakvelden toegerekende rente	1,50%	2.938	1,50%	3.190
Renteresultaat		603		986

De aan taakvelden toegerekende rente is berekend op basis van de interne rekenrente van 1,5% over de boekwaarde per 1 januari 2022 van de investeringen. Ditzelfde geldt voor de toerekening aan de grondexploitatie.

EMU saldo

EMU-berekening (bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving	Begroting 2022	Rekening 2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.074	4.038
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	9.181	7.221
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	5.569	6.283
4	Investeringen in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	13.594	17.414
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0
6	Desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa	0	661
	Baten uit desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie	0	0
	Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	3.190	2.328

10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	o	o
11	Verkoop van effecten	o	o
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)		-3.108	-1.539

Toelichting EMU saldo

Voor de Europese afspraken wordt gekeken naar het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo. In de septembercirculaires worden daarnaast individuele EMU-referentiewaarden opgenomen, gebaseerd op het begrotingstotaal van de gemeente. Voor Gooise Meren is deze 'tekort waarde' voor 2022: € 5,8 mln. Een individuele EMU-referentiewaarde is evenwel geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Dit leidt derhalve niet tot sancties. Maar we zullen dit voortdurend blijven monitoren.